

Oświadczenie o stanie kontroli zarządczej
Głównego Inspektora Ochrony Środowiska¹⁾
za rok 2025

Dział I²⁾

Jako osoba odpowiedzialna za zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, tj. działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, a w szczególności dla zapewnienia:

- zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi,
- skuteczności i efektywności działania,
- wiarygodności sprawozdań,
- ochrony zasobów,
- przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania,
- efektywności i skuteczności przepływu informacji,
- zarządzania ryzykiem,

oświadczam, że w ~~kierowanym/kierowanych przeze mnie dziale/działach administracji rządowej³⁾/w kierowanej przeze mnie jednostce sektora finansów publicznych*~~

Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska

~~(nazwa/nazwy działu/działów administracji rządowej/nazwa jednostki sektora finansów publicznych*)~~

Część A⁴⁾

☐ ~~w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.~~

Część B⁵⁾

X w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II oświadczenia.

Część C⁶⁾

☐ ~~nie funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.~~

Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II oświadczenia.

Część D

Niniejsze oświadczenie opiera się na mojej ocenie i informacjach dostępnych w czasie sporządzania niniejszego oświadczenia pochodzących z:⁷⁾

- X monitoringu realizacji celów i zadań,
- X samooceny kontroli zarządczej przeprowadzonej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych⁸⁾,
- X procesu zarządzania ryzykiem,
- X audytu wewnętrznego,
- ☐ ~~kontroli wewnętrznych,~~
- X kontroli zewnętrznych,
- X innych źródeł informacji: oświadczenia cząstkowe dyrektorów i kierowników komórek organizacyjnych GIOŚ, oświadczenia o stanie kontroli zarządczej wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska

Jednocześnie oświadczam, że nie są mi znane inne fakty lub okoliczności, które mogłyby wpłynąć na treść niniejszego oświadczenia.

Hanna Kończal
Główny Inspektor Ochrony Środowiska

Warszawa, 13 lutego 2026 r.

/ – podpisany elektronicznie/

* Niepotrzebne skreślić.

Dział II⁽⁹⁾

1. Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej w roku ubiegłym

1.1. Opóźnienia w prowadzeniu postępowań administracyjnych

W 2025 r. nadal występowały opóźnienia w terminowym rozstrzygnięciu postępowań administracyjnych. Opóźnienia te, pomimo podjętych działań naprawczych, nie zostały całkowicie wyeliminowane, co wynikało głównie z niedostatecznej obsady kadrowej przy stale rosnącej liczbie spraw.

1.2. Niewystarczająca standaryzacja procesów i procedur oraz potrzeba zwiększenia efektywności wykorzystania posiadanych zasobów w działalności laboratoryjnej

Mechanizmy zarządcze funkcjonujące w Centralnym Laboratorium Badawczym GIOŚ nie zapewniają pełnej standaryzacji procedur laboratoryjnych, co skutkowało niejednorodną praktyką wykonywania badań. Rozproszona lokalizacja laboratoriów i zróżnicowane wyposażenie również ograniczały efektywne wykorzystanie dostępnych zasobów.

1.3. Potrzeba zapewnienia prawidłowego planowania i realizacji monitoringu przyrody

Konieczne jest zapewnienie prawidłowego planowania i realizacji monitoringu przyrody w pełnym zakresie, wskazanym w art. 112 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, poprzez m.in.:

- weryfikację zakresu gatunków ptaków ujętych na liście referencyjnej KE dla Polski w odniesieniu do liczby gatunków ptaków naturalnie występujących w Polsce podawanych przez Komisję Faunistyczną,
- zapewnienie kompletności planowania zadań monitoringu przyrody zarówno na poziomie sporządzonych w tym zakresie dokumentów strategicznych, jak i wykonawczych, a także bieżące nadzorowanie sposobu i zakresu ich wykonania,
- wzmocnienie nadzoru nad planowaniem monitoringu przyrody poprzez uregulowanie sposobu wymiany informacji między organami administracji publicznej prowadzącej rejestry i wykazy zawierające dane dotyczące monitoringu gatunków i siedlisk przyrodniczych.

1.4. Trudności w zapewnieniu zasobów kadrowych niezbędnych do realizacji zadań

Kluczowym problemem kadrowym GIOŚ jest trudność w zatrudnieniu osób z odpowiednimi kwalifikacjami m.in. w miejsce odchodzących, doświadczonych pracowników. Podstawową przeszkodę stanowi niski, niekonkurencyjny poziom wynagrodzeń. Ponadto w 2025 r. stwierdzano zbyt małą liczbę szkoleń, zwłaszcza specjalistycznych, dla kadry kierowniczej i pracowników, co wynikało m.in. z ograniczonych środków finansowych.

1.5. Ograniczona skuteczność komunikacji wewnętrznej

W 2025 r. niewystarczająca skuteczność komunikacji wewnętrznej wpłynęła na obniżenie efektywności współpracy między komórkami organizacyjnymi oraz utrudnienia w realizacji zadań i osiągnięciu założonych celów.

2. Planowane działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej.

2.1. Opóźnienia w prowadzeniu postępowań administracyjnych

W celu poprawy terminowego rozpatrywania postępowań i eliminowania zaległości kontynuowane będą działania naprawcze, w tym usprawnienie organizacji pracy, zapewnienie odpowiednich zasobów kadrowych oraz stosowanie dodatkowych mechanizmów motywacyjnych.

2.2. Niewystarczająca standaryzacja procesów i procedur oraz potrzeba zwiększenia efektywności wykorzystania posiadanych zasobów w działalności laboratoryjnej

Planowany jest przegląd i aktualizacja kluczowych procesów laboratoryjnych, ze szczególnym uwzględnieniem standaryzacji badań oraz optymalizacji wykorzystania sprzętu i powierzchni laboratoriów. Ponadto przygotowane zostaną rozwiązania informatyczne wspierające i ujednolicające pracę laboratoriów.

2.3. Potrzeba zapewnienia prawidłowego planowania i realizacji monitoringu przyrody

W zakresie planowania i realizacji monitoringu przyrody podjęte zostaną następujące działania:

- weryfikacji zostanie poddany zakres gatunków ptaków ujętych na liście referencyjnej KE dla Polski w odniesieniu do liczby gatunków ptaków podawanych przez Komisję Faunistyczną w kolejnym cyklu sprawozdawczym obejmującym lata 2025-2030,
- Wykonawczy Program Państwowego Monitoringu Środowiska na rok 2027 zostanie opracowany w sposób zapewniający kompletność planowania zadań monitoringu przyrody, przy uwzględnieniu możliwości wynikających z posiadanych zasobów,
- będzie prowadzony bieżący nadzór nad sposobem i zakresem wykonania zadań monitoringu przyrody wskazanych w Strategicznym Programie Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2026-2030 oraz Wykonawczym Programie PMŚ w zakresie przyrody,
- w dalszym ciągu rozwijane będą narzędzia informatyczne usprawniające wymianę informacji z innymi podmiotami realizującymi monitoring przyrody.

2.4. Trudności w zapewnieniu zasobów kadrowych niezbędnych do realizacji zadań

W 2026 r. potencjał kadrowy wszystkich komórek GIOŚ będzie monitorowany i analizowany pod kątem optymalizacji kosztów oraz zapewnienia konkurencyjności Urzędu na rynku pracy. Analizowane będą również możliwości zwiększenia środków finansowych, w tym pozyskania dofinansowania na szkolenia i podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników.

2.5. Ograniczona skuteczność komunikacji wewnętrznej

W 2026 r. kontynuowane będą działania mające na celu poprawę komunikacji wewnętrznej, w szczególności poprzez wykorzystanie nowych oraz rozwój istniejących funkcjonalności Intranetu.

Dział III¹⁰⁾

Działania, które zostały podjęte w ubiegłym roku w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej.

1. Działania, które zostały zaplanowane na rok, którego dotyczy oświadczenie:

1.1. Kontynuacja rozpatrywania zaległych odwołań od decyzji wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska oraz działań dotyczących rozpatrywania skarg i wniosków o interwencję

W 2025 r. zostały podjęte następujące działania nadzorcze i zaradcze:

- 1) kontynuowano realizację tzw. programu naprawczego występujących zaległości i opóźnień w załatwianiu spraw,
- 2) zwiększono zatrudnienie w komórkach organizacyjnych, w których występowały największe zaległości oraz wprowadzono dodatkowe mechanizmy motywacyjne,
- 3) podnoszono kompetencje pracowników prowadzących postępowania administracyjne poprzez organizację szkoleń,
- 4) wzmocniono monitorowanie postępów prac.

1.2. Zapewnienie adekwatnej ochrony danych osobowych w zakresie działania administratora danych i Inspektora Ochrony Danych

W 2025 r. prowadzone były działania mające na celu projektowanie i wdrażanie procedur dotyczących ochrony danych osobowych spełniających kryteria RODO. Ponadto monitorowano i opiniowano wewnętrzne akty prawne pod kątem zgodności z kryteriami RODO i DODO.

1.3. Potrzeba zapewnienia prawidłowego planowania i realizacji monitoringu przyrody

W 2025 r. w GIOŚ opracowano Strategiczny Program Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2025-2030, który został zatwierdzony przez Ministra Klimatu i Środowiska, jak również Wykonawczy Program Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie przyrody, do którego Załącznik stanowi harmonogram realizacji monitoringu przyrody w latach 2026-2028.

W roku ubiegłym podpisano również umowę z NFOSiGW na realizację projektu „Rozbudowa monitoringu gatunków zwierząt w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska”, w ramach którego opracowane zostaną metodyki badań dla nowych grup gatunków.

Dodatkowo monitorowano kwestię zmiany ustawy o ochronie przyrody, w zakresie zaproponowanym przez GIOŚ, w kontekście doprecyzowania przepisów odnoszących się do monitoringu przyrody.

1.4. Ograniczone możliwości wykonywania badań laboratoryjnych i pomiarów na potrzeby monitoringu wód w ramach PMŚ

W 2025 r. GIOŚ wnioskował o zmianę reguły wydatkowej i zwiększenie dostępnych środków na badania laboratoryjne i pomiary w zakresie realizacji PMŚ do kwoty ponad 60 mln zł oraz aktywnie uczestniczył w przygotowaniu projektu regulacji zmieniających aktualny limit.

Ponadto kontynuowane były prace nad projektem ustawy o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw, polegające na zmianie (podwyższeniu) limitów wydatków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz limitów wydatków budżetu będących skutkiem finansowym wejścia w życie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw, a także uwzględniających zadania realizowane przez Inspekcję Ochrony Środowiska w zakresie prowadzenia automatycznego i interwencyjnego monitoringu wód.

1.5. Trudności z zatrudnieniem nowych pracowników o odpowiednich kwalifikacjach

W 2025 r., w ramach uzupełniania braków kadrowych, zatrudniono nowych, wykwalifikowanych pracowników w obszarach informatyki oraz działalności laboratoryjnej. Równolegle prowadzono działania mające na celu zwiększenie poziomu zatrudnienia oraz pozyskanie dodatkowych etatów.

1.6. Niewystarczający dostęp do szkoleń pozwalających na skuteczną i efektywną realizację zadań oraz podnoszenie kompetencji zawodowych

W 2025 r. przeprowadzono analizę potrzeb szkoleniowych kadry kierowniczej oraz pracowników GIOŚ. Zidentyfikowane potrzeby, wraz z określeniem ich priorytetów, zostały ujęte w Planie szkoleń GIOŚ na 2025 r. Dla części z nich pozyskano środki finansowe na realizację szkoleń specjalistycznych, m.in. w ramach projektów realizowanych w Programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027 oraz ze środków krajowych NFOŚiGW.

1.7. Ograniczona skuteczność komunikacji wewnętrznej

W roku 2025 oddano do użytku nową stronę intranetową, która stanowi narzędzie wspierające usprawnienie komunikacji wewnętrznej w GIOŚ. Dodatkowo uruchomiono Newsletter HR – nową, cykliczną publikację udostępnianą w intranecie, zawierającą m.in. aktualności z obszaru HR oraz informacje o dostępnych szkoleniach oraz bezpłatnych webinarach rozwijających kompetencje pracowników, działania z zakresu work-life balance, a także informacje o nowych pracownikach zatrudnionych w GIOŚ.

Objaśnienia:

- 1) Należy podać nazwę ministra, ustaloną przez Prezesa Rady Ministrów na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 199 i Nr 80, poz. 717, z 2004 r. Nr 238, poz. 2390 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 169, poz. 1414 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 170, poz. 1217 i Nr 220, poz. 1600, z 2008 r. Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 42, poz. 337, Nr 98, poz. 817, Nr 157, poz. 1241 i Nr 161, poz. 1277 oraz z 2010 r. Nr 57, poz. 354), a w przypadku gdy oświadczenie sporządzane jest przez kierownika jednostki, nazwę pełnionej przez niego funkcji.
- 2) W dziale I, w zależności od wyników oceny stanu kontroli zarządczej, wypełnia się tylko jedną część z części A albo B, albo C przez zaznaczenie znakiem "X" odpowiedniego wiersza. Pozostałe dwie części wykreśla się. Część D wypełnia się niezależnie od wyników oceny stanu kontroli zarządczej.
- 3) Minister kierujący więcej niż jednym działem administracji rządowej składa jedno oświadczenie o stanie kontroli zarządczej w zakresie wszystkich kierowanych przez niego działów, obejmujące również urząd obsługujący ministra. Oświadczenie nie obejmuje jednostek, które nie są jednostkami sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 96, poz. 620, Nr 123, poz. 835, Nr 152, poz. 1020 i Nr 238, poz. 1578).
- 4) Część A wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza w wystarczającym stopniu zapewniła łącznie wszystkie następujące elementy: zgodność działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczność i efektywność działania, wiarygodność sprawozdań, ochronę zasobów, przestrzeganie i promowanie zasad etycznego postępowania, efektywność i skuteczność przepływu informacji oraz zarządzanie ryzykiem.
- 5) Część B wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza nie zapewniła w wystarczającym stopniu jednego lub więcej z wymienionych elementów: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji lub zarządzania ryzykiem, z zastrzeżeniem przypisu 6.
- 6) Część C wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza nie zapewniła w wystarczającym stopniu żadnego z wymienionych elementów: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji oraz zarządzania ryzykiem.
- 7) Znakiem "X" zaznaczyć odpowiednie wiersze. W przypadku zaznaczenia punktu "innych źródeł informacji" należy je wymienić.
- 8) Standardy kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych ogłoszone przez Ministra Finansów na podstawie art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.
- 9) Dział II sporządzany jest w przypadku, gdy w dziale I niniejszego oświadczenia zaznaczono część B albo C.
- 10) Dział III sporządza się w przypadku, gdy w dziale I oświadczenia za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, była zaznaczona część B albo C lub gdy w roku, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, były podejmowane inne niezaplanowane działania mające na celu poprawę funkcjonowania kontroli zarządczej.